

OMSLAG

Het heiligenboek

Catharina van Siena. Een geëmancipeerde heilige Tom Zwaenepoel

Catharina wordt in 1347 in Siena geboren. Ze is de jongste van een gezin met 25 kinderen. Haar vader is wolvener. Wanneer ze twaalf is, willen haar ouders haar uithuwelijken, maar Catharina weigert. Op haar zestiende treedt ze tegen de wil van haar ouders in de derde orde van de dominicanen in. Drie jaar leidt ze een leven van versterving in een kamer van het ouderlijke huis. Vervolgens ontfermt ze zich over zieken en trekt ze op preektocht. Catharina van Siena heeft grote invloed op kerkelijk en wereldlijk gebied. Vijf jaar vóór haar dood ontvangt ze tijdens haar verblijf in Pisa de stigmata. Haar laatste levensjaren brengt ze in Rome door. Ze voedt zich alleen nog met de hostie. Door het talrijke vasten kan haar maag geen voedsel meer opnemen. Ze verzwakt, raakt verlamd en overlijdt. We schrijven 1380.

Catharina is ernstig en leeft teruggetrokken. Reeds op zesjarige leeftijd wordt ze als gevolg van haar eerste mystieke ervaringen 'de kleine heilige' genoemd. Ze is moedig, wanneer ze zich tegen de wil van haar familie verzet. In haar tijd zijn de leefvormen voor vrouwen beperkt: een snel en kroostrijk huwelijk of een kloos-

terleven met beperkte mogelijkheden wat de buitenwereld betreft. De eerste drie jaar kiest ze voor een ascetisch bestaan. Verlangend naar gebed en eenzaamheid, verlaat ze haar cel slechts voor de mis en voor gesprekken met haar biechtvader.

Vanaf haar negentiende kiest ze voor werken van naastenliefde in 'de wereld'. Ze zamelt voedsel en kleding voor de allerarmsten in, bezoekt zieken en gevangenen, begeleidt ter dood veroordeelden en trekt naar Pisa om slachtoffers van de pestepidemie in 1374 te verzorgen. Met haar moederlijke bezorgdheid, haar onvermoeibare zorg voor de zwakken en haar verantwoordelijkheidsgevoel voor de medemens onderstreept ze de sociale component van het christelijk geloof. Een bonte 'familie' van adellijke vrouwen, raadsheeren, kunstenaars, bankiers, mystici en geestelijken schaaft zich achter hun geestelijke mama.

Van Catharina van Siena zijn meer dan driehonderd brieven bekend. Omdat ze zelf amper kan lezen of schrijven, dicteert ze haar teksten aan secretarissen. Ze correspondeert zowel met politieke en religieuze leiders als met 'gewone' man-

nen en vrouwen. Met hun schitterende stijl en logische, goed geargumenteerde opbouw behoren haar brieven tot de belangrijkste werken van de Italiaanse taal die uit de middeleeuwen stammen. Catharina's uiterst individuele taal is een verrijking voor het Italiaans.

In politieke aangelegenheden fungeert Catharina als vredestichteres. Ze onderhandelt in de eindeloze conflicten tussen de Toscaanse steden, tussen Firenze en de paus en tussen de wereldleiders van toen. Ze vraagt vorsten hun koninkrijk niet te beschouwen als hun eigendom, maar te streven naar „heilige en echte rechtvaardigheid” door „vaders van de armen” te zijn (brief 235 aan de Franse koning). Voor Catharina is de uitvoering van soeverein gezag onafscheidbaar van de naastenliefde, die ze omschrijft als de „ziel van het persoonlijke leven en van de politieke verantwoordelijkheid” (brief 357 aan de Hongaarse koning).

Voorts streeft Catharina van Siena naar morele vernieuwing bij de clerus en verwerpt ze corruptie, vriendjespolitiek en luxe. In haar openhartige brieven aan de paus roept ze op tot een kruistocht, tot

kerkhervorming en tot terugkeer naar zuiverheid en armoede. Zoals Birgitta van Zweden ijvert ze voor de eenheid binnen de Kerk. Ze roept de paus op om Avignon te verlaten en terug te keren naar Rome, omdat de pauselijke curie te veel onder invloed staat van de Franse politiek.

Als geëmancipeerde vrouw behoort Catharina van Siena tot de belangrijkste en invloedrijkste figuren van de veertiende eeuw. Voor de Italianen is ze niet alleen de patrones van hun vaderland, maar ook de grootste vrouw van de kerkgeschiedenis, waarin ze als raadgeefster van pausen een bijzondere plaats inneemt. Tot op vandaag maakt ze indruk door de manier waarop ze haar invloedrijke woorden met helende handelingen verbindt. Tot haar succes dragen haar helderheid, haar uitmuntende kennis en haar sterke wil bij. Catharina is de eerste vrouw die wordt verheven tot 'kerkleraar'. Dat gebeurde in 1970.

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheden van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, 345 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 209 8041 7.

Omroep

27 mei, 23.15 uur, IKON via Nederland 2. *Leaving Mandela Park*, caleidoscopische documentaire over kinderdromen in de townships van het Zuid-Afrikaanse Kaapstad, in de onvolprezen donderdagse serie *Holland Doc*. Cineaste Saskia Vredeveld volgt kinderen die een bijzondere drive hebben om te ontsnappen uit hun grauwe werkelijkheid. Guava is acht, wanneer hij het ouderlijke huis verlaat, omdat hij in zijn dorp geen toekomst ziet. Iemand ontdekt zijn zangtalent en nu treedt hij op en verkoopt hij zijn cd's op straat aan het publiek. Cynthia woont in een buurt waar gangs elkaar beschieten. Zij speelt saxofoon en probeert zich zo af te sluiten voor de verleidingen van de straat. Pinky studeert hard om haar droom – een stenen huis – te verwezenlijken. Ze danst klassiek ballet om het leven lichter te maken. Muziek en dans blijken voor deze drie kinderen het middel om te overleven.

De vrome kudde

Bij de oogarts Ingezonden door Herman Reyns

Een Pool komt bij de oogarts. Die wijst de patiënt op een letterkaart aan de muur:

C Z W X N Q S T A C Z

Vraagt de oogarts:

– Kunt U dit lezen?

Zegt de Pool:

– Lezen? Ik ken die vent zelfs!

In de klas Ingezonden door Jan Umans

Leraar:

– Vreugde is de drijfveer in een mensenleven en in de grond verheugen wij ons altijd wel over iets. Hans, vertel me eens of jij je over iets verheugt.

Hans:

– Ik verheug er me over dat de les bijna afgelopen is.

Leraar Ingezonden door Jan Umans

– Gert-Jan, ik heb vanmiddag je leraar ontmoet in de supermarkt.

– O ja? Rare man, hé? Hij weet echt van niemand iets goeds te vertellen.

VLAAMSE PUZZELS DEPUZZELAAR

Uitgeverij Jacques Gilliéron bvba
Antwerpen Telefoon (03)658.91.53 - 658.00.53

Zweedse kruiswoordpuzzel.

Méer van deze Zweedse puzzels vindt u in de volgende Vlaamse puzzeltijdschriften van 'De Puzzelaar' t.w. De Stad Stockholm en De Viking.

Bij uw dagbladhandelaar verkrijgbaar.

Oplossing van de puzzel van vorige week: WANDELPAD

letterkude	stand der edelen	geërgerd	slee	kunstproduct	Franse filosoof
medisch specialist	rekening	uitstallkast	4		
	6				
feestartikel				Franse N.V.	
gevolg van lang vliegen				Caribisch eiland	
			muziekinstrument		schouder-sieraad
rondhout		het Oosten			
barium		vogel			
	middellijn v.e. kogel				2
	7				
rivier in Portugal			vruchtbare plek		
majeur			kwinkslag		
		ik (Lat.)		zangnoot	8
		natuurlijke logaritme			vogelproduct
roofvogel			laan		
flink					
				sprookjesfiguur	5

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen... Kent u er nog een leuke? **KERK & leven · Vrome Kudde**, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, fax 03 210 08 49, e-mail devromekudde@kerknet.be.

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---